

VI. Ге Григорій Миколайович

У Миколаєві з 1879 р. жив і працював до своєї кончини, більше 33 років, український і російський письменник, культурний діяч, історик-краєзнавець, прозаїк, публіцист і драматург, автор першої і надто важливої історичної праці “Історичний нарис столітнього існування міста Миколаєва при гирлі Інгулу”, першої спроби простежити і викласти історію міста, що побачила світ, **Григорій Миколайович Ге**¹ брат художника-передвижника М.М. Ге.

Григорій Миколайович Ге

Народився 6 лютого 1830 р. у м. Воронежі. Гімназичну освіту здобув у Києві (Перша Київська гімназія). Закінчив 1854 р. Петербурзьку школу гвардійських підпрапорщиків та кавалерійських офіцерів. Вийшов у відставку за станом здоров'я (1855).

Пращури Григорія Миколайовича походили з Німеччини. В 1879 і 1884 роках обирався гласним Миколаївської міської Думи, мав надзвичайний авторитет у мешканців міста. У 1887 р. виїхав до Петербурга. А в 1889 р. миколаївці його знову, тепер уже заочно, обрали вже не просто гласним, а секретарем міської Думи. Після цього він уже остаточно повернувся до Миколаєва.

З 1855 р. працював мировим посередником у селах Поділля, пізніше жив у Херсоні, зрештою – в Миколаєві. Помер 2(15) листопада, деякі автори називають 11 листопада, 1911 р. в Миколаєві.

Був ініціатором заснування і першим директором першої громадської бібліотеки в Херсоні (1871-1873), а потім і в Миколаєві. Писав українською і російською мовами. Автор п'єс “Гануся” (1870), “Відьми”, “Каникулы” (1868), “Шквал” (1892), “Кухня”, роману “Софія Мілич”, трактату “Про драматичне мистецтво” та ін.

Отже, Григорій Миколайович досліджував документи про заснування й історію Миколаєва, що зберігалися в міському і портовому архівах. Виявив, що не було якоїсь певної дати, яку можна було б вважати датою заснування міста. Адже розпорядження Г.О. Потьомкіна про закладення елінгів відносилось до літа 1788 року, тоді як ордер (наказ) про найменування споруджуваної верфі

містом Миколаєвом датується 27 серпня (за старим стилем)⁹1789 року. Проте в повному зібранні законів Російської імперії царського указу про заснування Миколаєва немає. Не було знайдено в архівах хоча б його копії. “У літературі щодо цього питання, – писав у своєму “Історичному нарисі столітнього існування міста Миколаєва при гирлі Інгулу” в 1890 р. Г.М. Ге, – ми зустрічаємо згадку про те, що Височайше повеління про найменування нового міста Миколаєвом було в 1790 році”.

Неодноразово обирався гласним Миколаївської міської Думи та її секретарем, вів активну громадську роботу. Користувався величезним авторитетом у мешканців міста.

Залишивши з окремих особистих образ на деякий час Миколаїв, саме завдяки неймовірній повазі і любові до нього миколаївців, знайде в собі сили повернутися до міста своєї мрії, удачі.

У свою чергу, миколаївці у відповідь гідно оцінять такий вчинок Г.М. Ге, до кінця своїх днів він буде постійно і скрізь відчувати їх відповідну відплату.

⁹ Див.: Жадько В.О. Праця, вказана у розділі V. – С. 79-80; Місцеві енциклопедичні і словникові краєзнавчі і літературні видання, наприклад: Гаркуша Н. Ге Григорій Николаевич // Николаевцы, 1789-1999: Энцикл. словарь. – Николаев, 1999. – С. 98-99; Гиляка С. Перший літописець м. Миколаєва // Наукові праці. – Миколаїв: Вид-во МФ НАУКМА, 1999. – Т. 4. – С. 21-22; Топоров А. Перший літописець Миколаєва // Південна правда. – 1972. – 5 квітня; Ге Григорій Николаевич // Николаев. – 2001. – № 1. – С. 12; Ге Григорій Михайлович, прозаїк, драматург, критик // Літературна Миколаївщина в особах: Бібліографічний покажчик / За редакцією В.П. Бойченка; Склад. Н.П. Полівода. – Миколаїв: Вид-во Ганни Гінкул, 2001. – С. 29-30.